

Tidigt stöd
utformat efter
elevens behov

- rätt stöd i rätt
tid.

Läsa och skriva

Elevens språk- läs- och skrivutveckling innefattar flera förmågor. I handlingsplanen framkommer att alla olika förmågor bör kartläggas för att ge läraren möjlighet att följa elevens utveckling och därmed välja undervisningsmetoder som är anpassade efter de behov som framkommer.

Räkna

Räknedelen i handlingsplanen innehåller i huvudsak test som kartlägger elevens taluppfattning. Vid skolstarten är det stora skillnader mellan olika elevers förmåga att förstå och uppfatta tal. Utan rätt insatser kommer barn som börjar skolan med dålig taluppfattning att fortsätta prestera på låg nivå. Missuppfattningar måste därför identifieras tidigt, för att underlätta elevens fortsatta kunskapsutveckling.

Stöd för skolors systematiska kvalitetsarbete kring läs-, skriv- och räkneutveckling

Goda läs-, skriv- och räknekunskaper är idag en viktig förutsättning för att fullt ut kunna delta i skola, arbetsliv och samhälle. I skollagen tydliggörs alla elevers rätt till en likvärdig utbildning, oavsett var i landet utbildningen bedrivs. Hänsyn ska tas till olika behov och en strävan ska vara att uppväga skillnader i barns och elevers förutsättningar för att alla ska kunna tillgodogöra sig utbildningen. Som ett led i denna strävan trädde den 1 juli 2019 en läsa-skriva-räkna-garanti i kraft i Sverige. Garantin innebär att alla elever som är i behov av stödinsatser för att klara kunskapskraven inom svenska, svenska som andraspråk och matematik ska få det i ett tidigt skede (Sveriges Riksdag, 2017/18: UbU10).

Med utgångspunkt i denna garanti erbjuder utbildningsförvaltningen i Jönköpings kommun från och med läsåret 18/19 en handlingsplan som fungerar som stöd för skolors systematiska kvalitetsarbete kring språk- läs- skriv- och räkneutveckling.

Kontakt: Utbildningsförvaltningen Jönköpings kommun
Victoria Bülow, Britt Edén Heinonen och Frida Elmgren från
Elevhälsoenheten
Ulrika Martinsson och Maria Sparf och från *Utvecklingsstöd- och lärandeenheten*
Pernilla Söderberg från
Samordningsavdelningen

Exempel på extra anpassningar inom ramen för ordinarie undervisning:

- Ett särskilt schema över skoldagen
- Ett undervisningsområde förklarad på ett annat sätt
- Extra tydliga instruktioner
- Stöd att sätta igång arbetet
- Hjälpa att förstå texter
- Digital teknik med anpassade programvaror
- Anpassade läromedel
- Extra utrustning, t.ex. bildmaterial
- Extra färdighetsträning, t.ex. bokstav-ljudkopplingar
- Enstaka specialpedagogiska insatser, t.ex. träna fonemisk medvetenhet

 LÄSA · SKRIVA · RÄKNA
en garanti för tidiga stödinsatser

Garantin innebär att elever i behov av stöd ska få adekvata stödinsatser bl.a. genom att förskollärare och lärare samråder med personal med specialpedagogisk kompetens.

Stöd för skolors systematiska kvalitetsarbete kring läs-, skriv- och räkneutveckling reviderat i juni 2019

<https://intranatet.jonkoping.se/>

Sök läsa skriva räkna

Stöd för systematiskt kvalitetsarbete i SPRÅK-, LÄS- OCH SKRIVUTVECKLING F – start åk 1 gy

Fetmarkerade mätinstrument är obligatoriska.

Tidpunkt	Förmåga	Mätinstrument	Uppföljning
F.klass			
Ht	Språklig medvetenhet	Hitta språket (Skolverket, 2018) <i>Ansvarig för genomförande: Undervisande lärare</i>	<p>Analys på grupp- och individnivå görs utifrån både den individuella kartläggningen och klassammansättningen av lärare i samarbete med specialpedagogisk kompetens.</p> <p>Om det utifrån användningen av kartläggningsmaterialet finns en <i>indikation</i> på att en elev i förskoleklassen inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås i svenska, ska ansvarig förskollärare göra en särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling. Om behov finns ska det göras en planering av extra anpassningar eller en anmälan till rektor för att utreda behovet av särskilt stöd.</p> <p>Om det vid användningen av kartläggningsmaterialet <i>direkt kan befaras</i> att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås behöver en särskild bedömning inte göras, utan åtgärder ska i så fall sättas in skyndsamt.</p> <p>Den särskilda bedömningen samt planering och uppföljning av extra anpassningar ska som huvudregel genomföras i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens.</p> <p>Insatser för att främja elevers språk-, läs- och skrivutveckling bör i första hand göras på gruppnivå. Om det efter insats fortfarande finns enskilda elever som är i behov av stöd bör intensiv insats sättas in på individnivå.</p> <p>Träning för att stärka språklig medvetenhet och då särskilt fonemisk medvetenhet, kan bestå av språklekar, att ljuda samman språkljud till ord och att dela upp ord i språkljud, så kallade syntes- och segmenteringsövningar. Insatserna kan exempelvis grundas på materialen Fonomix, Bornholmsmodellen och God läsutveckling.</p> <p>Vidtagna stödinsatser ska följas upp i slutet av förskoleklassen. Resultatet av uppföljningen ska överföras till ansvarig lärare i nästa årskurs.</p> <p><i>Ansvar: Undervisande lärare i samarbete med specialpedagogisk kompetens.</i></p>

Stöd för systematiskt kvalitetsarbete i RÄKNEUTVECKLING åk F – start åk 1 gy

I V-klassteamet Matematik SPT Jönköping finns flera dokument med förslag på laborativt material, läromedel, spel, webbsidor och appar som kan användas i uppföljningsarbetet.

Fetmarkerade mätinstrument är obligatoriska.

Tidpunkt	Förmåga	Mätinstrument	Uppföljning
F.klass			
Ht	Matematiskt resonerande	Hitta matematiken (Skolverket, 2019) <i>Ansvarig för genomförande: undervisande lärare i matematik</i>	<p>Hitta matematiken är utformat för att enbart användas på höstterminen i syfte att ge stöd för den fortsatta undervisningen.</p> <p>Om det utifrån användningen av kartläggningsmaterialet finns en <i>indikation</i> på att en elev i förskoleklassen inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås i matematik, ska ansvarig förskollärare göra en särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling. Om behov finns ska det göras en planering av extra anpassningar eller en anmälan till rektor för att utreda behovet av särskilt stöd.</p> <p>Om det vid användningen av ett nationellt kartläggningsmaterial <i>direkt kan befaras</i> att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås behöver en särskild bedömning inte göras, utan åtgärder ska i så fall sättas in skyndsamt.</p> <p><i>Den särskilda bedömningen samt planering och uppföljning av extra anpassningar ska som huvudregel genomföras i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens.</i></p> <p>Insatser för att främja elevers räkneutveckling bör i första hand göras på gruppnivå. Om det efter insats fortfarande finns enskilda elever som är i behov av stöd, bör intensiv insats sättas in på individnivå. Förslag för undervisningen - se i <i>Tänk, resonera och räkna i förskoleklass</i> (NCM, 2014).</p> <p>Vidtagna stödinsatser ska följas upp i slutet av förskoleklassen. Resultatet av uppföljningen ska överföras till ansvarig lärare i nästa årskurs.</p>